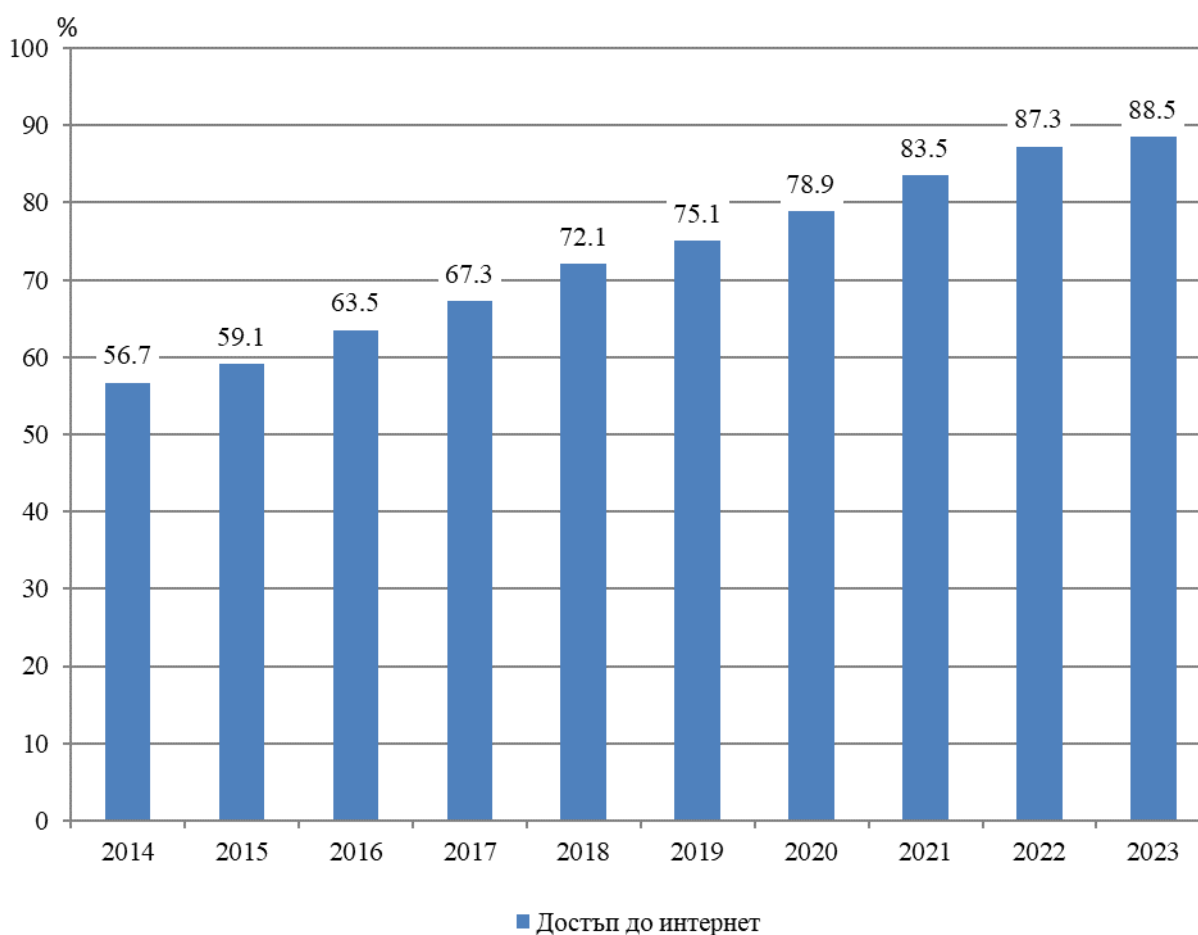

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ДОМАКИНСТВОТА И ОТ ЛИЦАТА ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Достъп до интернет

През 2023 г. 88.5% от домакинствата в България имат достъп до интернет в домовете си. Запазва се тенденцията на ежегодно нарастване на домакинствата с достъп до интернет, като за десетгодишен период относителният им дял се е увеличил с 31.8 процентни пункта.

Фиг. 1. Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет

Югозападният район е с най-висок относителен дял на домакинства с достъп до интернет (92.8%), а с най-нисък е Северозападният район - 82.6%.

От домакинствата, живеещи в градовете, 91.8% разполагат с интернет връзка, а при тези, живеещи в селата, относителният дял е 77.0%. Домакинствата с деца използват по-активно глобалната мрежа, като 97.7% от тях имат достъп до интернет, при 87.1% за домакинствата без деца (табл. 1).

1. Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет по статистически райони, местоживеене и видове домакинства през 2023 година

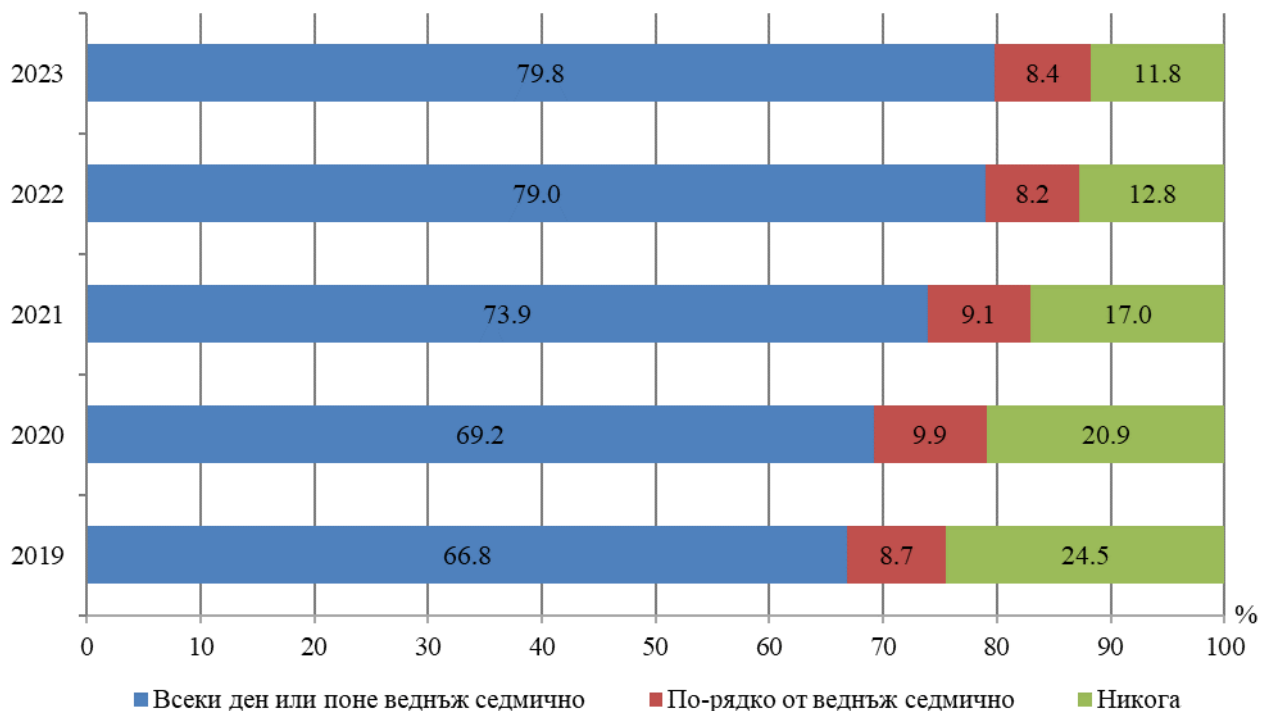
(Проценти)

	Общо	Домакинства с деца	Домакинства без деца
Общо	88.5	97.7	87.1
Статистически райони			
Северозападен	82.6	99.1	79.1
Северен централен	85.4	100.0	83.1
Североизточен	86.5	98.8	84.0
Югоизточен	87.5	93.0	86.3
Югозападен	92.8	100.0	92.1
Южен централен	87.8	96.7	86.5
Местоживеене			
В градовете	91.8	98.7	90.8
В селата	77.0	95.1	73.7

Използване на интернет

През 2023 г. 79.8% от лицата на възраст между 16 и 74 навършени години използват интернет всеки ден или поне веднъж седмично на работа, вкъщи или на друго място. Делът на хората, които никога не са сърфирали в интернет, намалява до 11.8%.

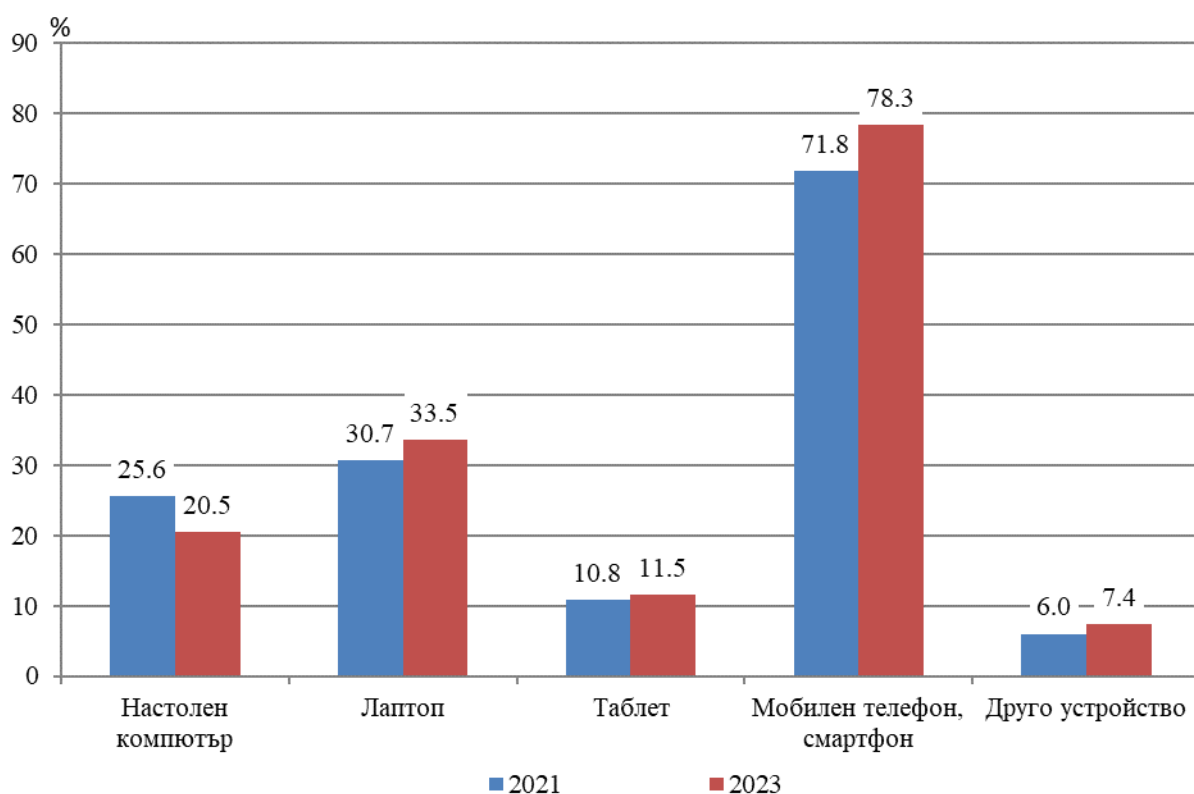
Фиг. 2. Разпределение на лицата по честота на използване на интернет

Най-активни потребители на интернет са учащите (99.3%) и лицата с висше образование - 95.6%, както и младите хора във възрастовите групи 16 - 24 и 25 - 34 години, съответно 93.6 и 94.7%. Почти няма разделение при използването на интернет по пол, като 80.5% от мъжете сърфират редовно, при 79.2% за жените.

Най-предпочитаното устройство за достъп до интернет е мобилен телефон (смартфон), който се използва от 78.3% от лицата, следван от лаптоп - 33.5%. Удобството на преносимите устройства води до намаляване на хората, които използват настолен компютър за достъп до интернет, като относителният им дял е с 5.1 процентни пункта по-нисък в сравнение с 2021 година.

Фиг. 3. Относителен дял на лицата, използващи интернет, по видове устройства за достъп

Потребителите най-често използват глобалната мрежа с цел комуникация, като 69.0% посочват, че извършват телефонни или видео разговори по интернет (чрез приложения като Viber, WhatsApp, Skype, FaceTime, Messenger, Snapchat, Zoom, MS Teams, Webex), 65.4% разменят съобщения в реално време (чрез приложения като Viber, WhatsApp, Messenger, Snapchat, Skype, Discord, Telegram), а 64.2% участват в социалните мрежи (напр. Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat, TikTok и други). Най-голямо разделение по пол се наблюдава при търсенето на информация за здравето, като 50.6% от жените са използвали глобалната мрежа за тази цел, при 35.4% от мъжете (табл. 2).

2. Относителен дял на лицата по цели на използване на интернет и пол през 2023 година

Цели	(Проценти)		
	Общо	Мъже	Жени
Комуникация			
Телефонни и видео разговори по интернет	69.0	69.7	68.4
Размяна на съобщения в реално време	65.4	65.7	65.1
Участие в социални мрежи	64.2	63.5	64.9
Изпращане/получаване на имейли (е-поща)	45.1	43.7	46.4
Достъп до информация			
Четене на новинарски сайтове, вестници, списания онлайн	59.0	60.2	57.9
Търсене на информация за стоки и услуги	50.7	50.6	50.8
Търсене на информация за здравето	43.1	35.4	50.6
Обществено и политическо участие			
Изразяване на мнение по граждански и политически въпроси в уебсайт или в социалните медии	17.2	17.6	16.8
Участие в онлайн консултации, анкети, гласуване по граждански и политически въпроси	6.8	6.2	7.4
Професионален живот			
Търсене или кандидатстване за работа по интернет	8.1	8.5	7.7
Други онлайн дейности			
Интернет банкиране	23.4	22.9	24.0
Продажба на стоки и услуги чрез уебсайт или приложение	8.6	9.1	8.2
Участие в онлайн курс	7.7	6.2	9.1

Поверителност и защита на личната информация

През 2023 г. 50.3% от лицата извършват дейности, свързани с управлението на достъпа до тяхната лична информация в интернет, като най-често това са:

- запознаване с декларациите за поверителност преди предоставяне на лична информация - 31.9%;
- ограничаване или отказване на достъпа до информация за географското местоположение - 21.8%;
- ограничаване на достъпа до профил или съдържание в социални мрежи, или в складово пространство в интернет - 20.2%;
- отказване от използването на лични данни с рекламна и маркетингова цел - 19.6%.

Притеснения, че дейностите в интернет се записват с цел показване на персонализирани реклами, имат 36.0% от хората, 5.5% използват софтуер за ограничаване на възможността за проследяване на действията им в интернет, а 9.6% променят настройките на интернет браузъра си, за да ограничат броя на „бисквитките“, които се съхраняват на устройствата им.

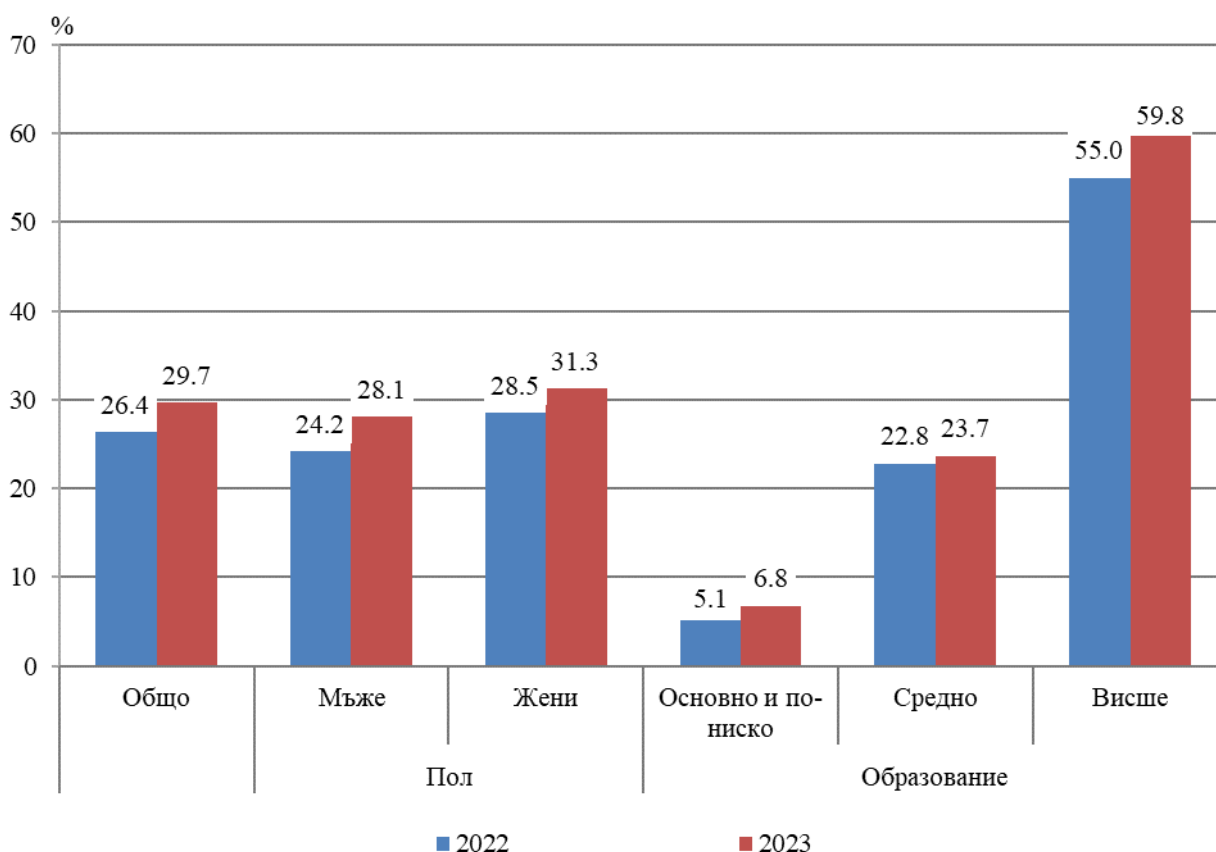
Електронно управление (е-управление)

През 2023 г. 29.7%¹ от лицата използват глобалната мрежа за взаимодействие с административни органи и публични институции, най-често с цел:

- достъп до лична информация, съхранявана от административни органи и публични институции - 16.5%;
- изтегляне/отпечатване на официални документи и формуляри - 13.3%;
- получаване на информация (за услуги, помощи, права, нормативни актове, работно време) - 9.3%;
- подаване на данъчна декларация онлайн - 9.2%.

При използването на предлаганите онлайн услуги от административни органи и публични институции жените са по-активни от мъжете - съответно 31.3 и 28.1%. Хората с висше образование се възползват по-често от услугите на електронното управление (59.8%), при едва 6.8% за лицата с основно и по-ниско образование.

Фиг. 4. Относителен дял на лицата, които взаимодействат с административни органи и публични институции, по пол и образование

Електронна търговия

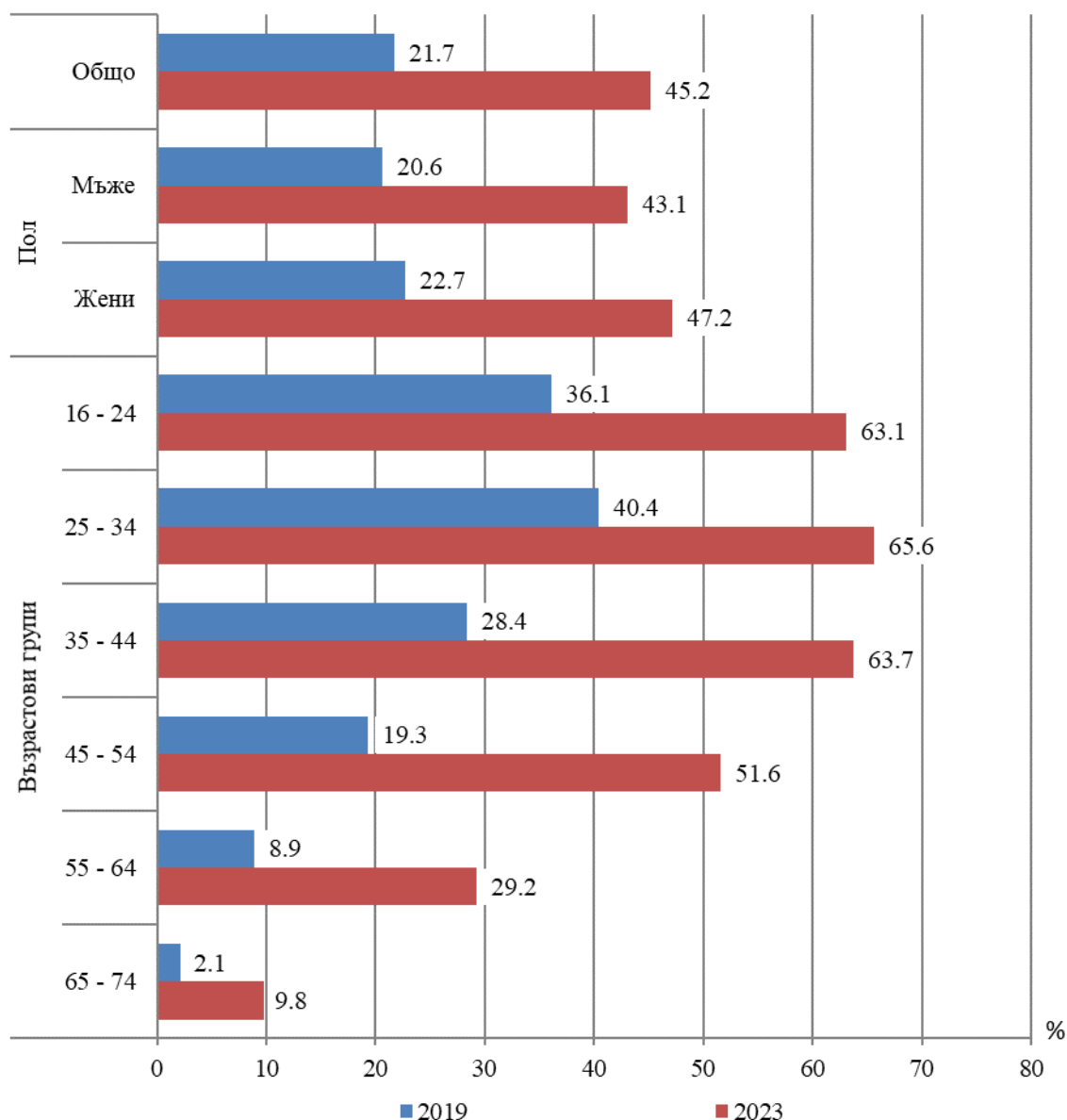
През 2023 г. 45.2%² от лицата пазаруват онлайн за лични цели, като за петгодишен период относителният им дял се е увеличил повече от два пъти. Най-много са пазарувалите

¹ Относителният дял се отнася за лицата, които използват интернет за взаимодействие с административни органи и публични институции през последните 12 месеца преди интервюто.

² Относителният дял се отнася за лицата, които купуват стоки и услуги през последните 12 месеца преди интервюто.

по интернет в Югозападния и Североизточния район - съответно 57.4 и 43.4%, а най-малко - в Северен централен район (37.3%). Жените пазаруват онлайн повече от мъжете - съответно 47.2 и 43.1%. Най-активни при закупуването на стоки и услуги по интернет са лицата с висше образование (70.4%), както и хората във възрастовата група 25 - 34 години (65.6%).

Фиг. 5. Относителен дял на лицата, които купуват стоки и услуги за лични цели по интернет, по пол и възраст

Стоките и услугите, които най-често пазаруват потребителите по интернет, са:

- дрехи, обувки и аксесоари - 78.1%¹;
- услуги, свързани с настаняване (от хотели, туристически агенции, туроператори или от частни лица) - 35.9%;

¹ Относителните дялове са изчислени на базата на броя лица, които купуват стоки и услуги през последните три месеца преди интервюто.

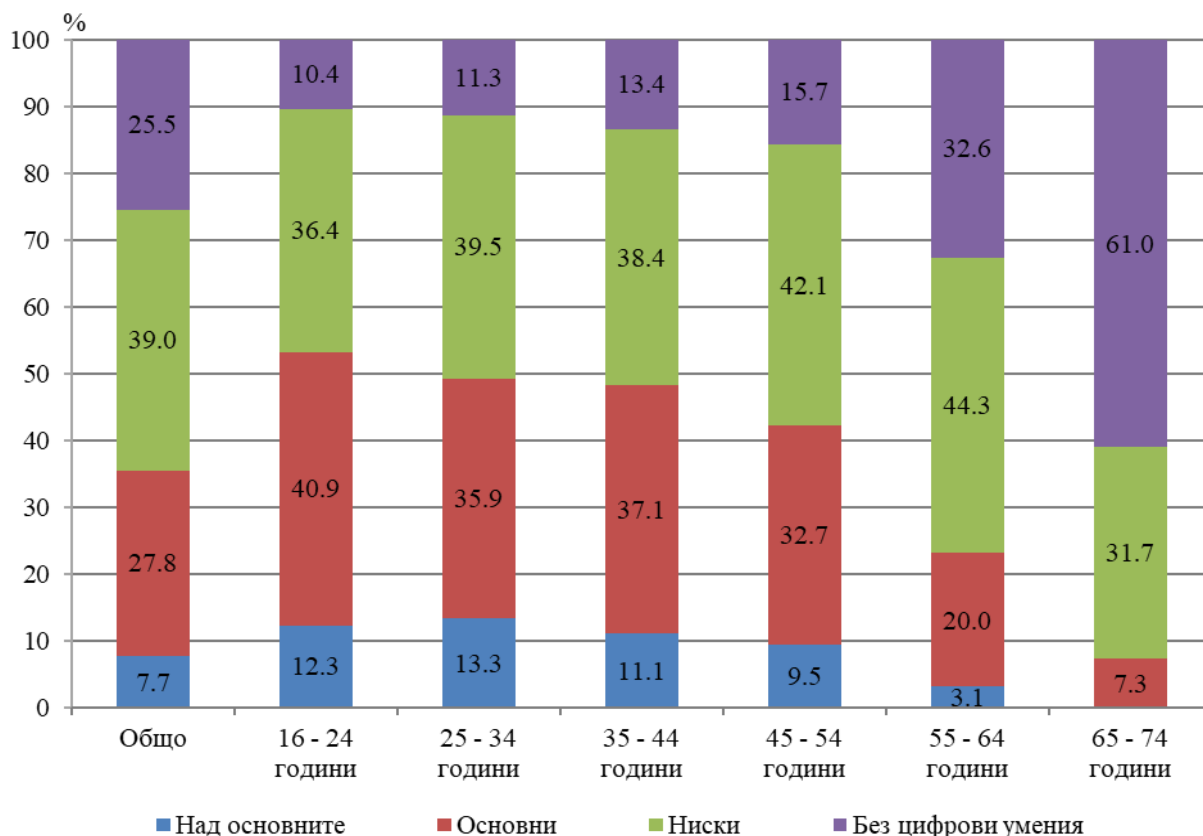
- козметика, продукти за красота и здраве - 30.4%;
- доставки от ресторанти, вериги за бързо хранене, кетъринг - 26.9%;
- спортни стоки (без спортно облекло) - 25.3%;
- транспортни услуги (напр. билет за автобус, влак, самолетен полет, таксиметров превоз) - 24.6%;
- билети за културни или други събития - 22.6%;
- лекарства, хранителни добавки, витамини - 17.1%.

От пазарувалите по интернет през последните три месеца, 95.5% купуват стоки и услуги от търговци от България, 27.4% от търговци от държави - членки на ЕС, а 12.9% пазаруват онлайн от други държави. От частни лица чрез уебсайт или приложение (напр. eBay, Facebook Marketplace) купуват стоки 21.3% от потребителите. 43.8% от пазарувалите онлайн правят между една и две покупки, а 35.9% купуват стоки и услуги от три до пет пъти.

Цифрови умения

През 2023 г. 35.5% от лицата имат основни или над основните цифрови умения¹. Най-висок е относителният дял при младите хора на възраст между 16 и 24 години (53.2%), а най-нисък във възрастовата група 65 - 74 години - 7.3%. Повече от половината живеещи в Югозападния район (51.5%) имат основни или над основните цифрови умения, докато в Южния централен район относителният им дял е 22.5%.

Фиг. 6. Разпределение на лицата по ниво на цифрови умения и възраст през 2023 година

¹ Индикаторът за цифрови умения е базиран на дейности, извършвани от лицата в интернет или свързани с използването на софтуер и други цифрови инструменти. За повече информация виж Методологичните бележки.

Лицата, които умеят да копират или преместват файлове, са 41.5%, 30.4% могат да работят със софтуер за обработка на текст, а 26.5% се справят със сваляне и инсталиране на софтуер или приложения.

3. Относителен дял на лицата по избрани дейности, свързани с използването на софтуер и образование, през 2023 година

(Проценти)

Дейности	Общо	Образование		
		Основно и по-ниско	Средно	Висше
Копиране или преместване на файлове между папки, устройства или в облак	41.5	18.3	36.0	70.7
Използване на софтуер за текстообработка	30.4	9.9	22.9	61.8
Сваляне или инсталиране на софтуер или приложения	26.5	14.0	21.2	47.2
Създаване на файлове, съдържащи няколко елемента като текст, изображение, таблица, графика, анимация, звук	23.2	9.8	15.8	49.1
Промяна на настройките на софтуер, приложение или устройство	21.7	10.4	15.7	43.0
Редактиране на снимки, видео или аудио файлове	20.4	13.0	16.9	33.5
Използване на софтуер за електронни таблици	17.0	5.6	9.9	40.7

32.2% от лицата посочват, че са срещали в новинарски сайтове в интернет или в социалните медии информация, която считат за невярна или съмнителна. От тях 36.6% проверяват нейната достоверност чрез:

- проверка на източниците или намиране на друга информация в интернет - 76.5%¹;
- обсъждане на информацията извън интернет с други лица или чрез използване на източници извън интернет - 44.2%;
- проследяване на коментарите или участие в обсъждане по интернет - 38.9%.

Почти една четвърт от лицата (23.8%) са срещали съобщения в интернет, които считат за унизителни или враждебни по отношение на групи от хора или отделни лица. Тези съобщения са били насочени основно към политически или социални възгледи (68.4%)², сексуална ориентация (46.4%) или расов и етнически произход - 44.2%.

¹ Относителните дялове са изчислени на базата на броя лица, които проверяват достоверността на информацията в интернет.

² Относителните дялове са изчислени на базата на броя лица, които са срещали враждебни или унизителни съобщения в интернет.

Методологични бележки

Изследването за използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в домакинствата и от лицата е част от Европейската статистическа програма и се провежда ежегодно в България съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1399 на Европейската комисия. Изследването се финансира съвместно от НСИ и Европейската комисия съгласно подписано споразумение между двете институции. Основната му цел е получаване на надеждни сравними данни, които да отразяват разпространението и използването на ИКТ на национално и европейско ниво.

Обект на изследването са домакинствата и лицата в домакинствата. Единица на наблюдение са **всички обикновени домакинства и лицата в тях на възраст от 16 до 74 навършени години**. През периода април - юни 2023 г. са анкетирани 3 919 домакинства, избрани на случаен принцип, и 8 408 лица в тези домакинства на възраст от 16 до 74 години. Методът на анкетиране е персонално интервю, проведено от анкетър, служител на НСИ. Анкетната карта за 2023 г. съдържа няколко модула, които събират информация за наличие и използване на интернет в домакинствата и от лицата, електронно правителство, електронна търговия, цифрови умения, поверителност и защита на личната информация, както и въпроси, свързани със социално-демографските характеристики на домакинствата и лицата. По време на изследването са събрани данни за три времеви интервала: към момента на интервюто, за последните три месеца преди интервюто и за последните 12 месеца преди интервюто.

Индикаторът за цифрови умения измерва цифровата грамотност и компетентност на хората и е базиран на избрани дейности свързани с използването на интернет и софтуер, които извършват лицата в пет специфични области: грамотност, свързана с информация и данни; комуникация и сътрудничество; решаване на проблеми; създаване на цифрово съдържание и умения за безопасност в интернет. Според разнообразието и сложността на извършваните дейности се изчисляват няколко нива на цифрови умения - без умения, ниски, основни или над основните цифрови умения.

Повече информация и данни от изследванията за използването на информационни и комуникационни технологии в домакинствата и от лицата, както и анкетна карта за изследването през 2023 г., могат да се намерят на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg/bg/node/2805>) и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=240).